

SOSIALISTINEN AIKAKAUSLEHTI

TOIMITUS

EDV. GYLLING
(Vastaava)

O. W. KUUSINEN
(Toimitussihteeri)

SULO VUOLIJOKI

YRJÖ SIROLA

SISÄLTÖ:

»Vartija, mitä yö kuuluu?»

Hajota ja hallitse.

Enemmistövaalit vaiko suhteellinen vaalitapa? Ulkomaalaisten puoluetoverien lausuntoja: III *Ed. Bernstein*, IV *G. von Vollmar*.

Järjestynyt työväki ja järjestymättömät. *Yrjö Sirola*.

Venäjän sosialidemokratit ja sosialivallankumoukselliset.
(Polemiikkia.) *E. R.*

Socialidemokratia Saksan valtiopäivävaaleissa. *K. W. R.*

Vanha ja uusi vallankumous.

Katsauksia.

ISBN 1796-928x
Sosialismi.net
Tampere 2015

Sosialistisen aikakauslehden numero 3, helmikuu 1906. Kieliasu on jätetty alkuperäiseen muotoonsa, vain selvät kirjoitusvirheet on korjattu.

Lehden sisäkanteen on merkitty "näytenumero 4", mutta kanteen "numero 3". Tämä johtuu siitä, että lehteä julkaistiin näytenumeroina siihen asti, kunnes se sai julkaisuluvan, mikä tapahtui käsillä olevan numeron jo mentyä painoon. Kanteen ehdittiin kuitenkin muuttaa vuoden 1906 puolella julkaistujen lehtien oikea järjestysnumero, n:o 3.

SOSIALISTINEN AIKAKAUSLEHTI

Näyttenumero 4

Helmikuu

1906

»VARTIJA, MITÄ KULUU YÖ?»

Täyden päivän ne arvelivat yläluokkaiset koittaneen silloin kuin marraskuun manifestia jaeltiin ilotulten valaisemalla keskikaugungilla muuten vielä pimeään peittämässä Helsingissä, mutta työväestö, jonka aamu varmasti valkenee sitä mukaa kuin kansojen syvät rivit saavat silmänsä auki, tiesi, että vapauden takeet eivät ole hätäpakolla annetuissa hallituksen julistuksissa, vaan siinä laillisuudessa, jonka perusteet uppoavat kansan sydänjuuriin. Nyt ei liene meillä enää montakaan valtiollisesti hereillä olevaa kansalaista, joka ei tietäisi luvatus »laillisuuden» olleen enemmän sanoissa kuin todellisissa tarkoituksissa. Tässä tuonnoin niin pöyhkeät »perustuslailliset» teeskentelevät nyt »ihmettelystä», kun hallitusta ei huvitakaan hyljätä nousukassuosikkejaan, laittomia virkamiehiä, ja esim. Helsingin Sanomat — varovasti kyllä — alkavat puhua »niistä kansallislakkomme aikana sattuneista ilmiöistä, jotka johtuivat täällä muutamissa piireissä vallinneesta käsityksestä, että Venäjällä muka jo oli tapahtunut perinpohjainen vallankumous», vetäytyäen noista »piireistä» mahdollisimman loitolle, — niin loi-

tolle, että voivat vakuuttaa »näiden ilmiöiden kyllä olevan venäläisten hallituspiirien mielessä». Lehti jatkaa: »Luulevatpa ne tietävänsä, missä kansalaispiireissä tämä liiallinen herkkäuskoisuus voittaa alaa», ja sitten hieno viittaus, kuinka suuremman vallan siirtoa näille ryhmille edistettäisi Venäjältä käsin, koska täten provokatoorisesti muka saataisi nämät ryhmät tekemään tyhmyyksiä kansamme vahingoksi. Selvällä suomenkielellä tämä voitaisi sanoa näin: työväen vaatimukset kansallislakon aikana johtuivat siitä, että luultiin Venäjällä tapahtuneen täyden vallankumouksen. Sillä perusteella selittivät kyllä Helsingfors Postenin kautta Tampereen perustuslailliset hyväksyneensä »punasen julistuksen», mutta työväen taholta osotettiin heti, kuinka työväen vaatimusten ei tarvinnut olla niin epämääräisellä pohjalla, — olihan m. m. kansalliskokousaate jo lausuttu huhtik. 14 p. ponsissa ja muut vaatimukset lukuisain mielenosotusten kautta viime kesänä. No niin, vetäytyessään erilleen näistä ryhmistä tulevat Hels. S:t niin kauas, että voivat mennä antamaan tietoja venäläisten hallituspiirien aikomuksista. Ja millä aikoo sitten H. S.:n mukaan hallitus kostaa? Niin — myöntämällä puolestaan yleisen äänioikeuden, — — mutta — — koska suuremman vallansiirto näille ryhmille — — — voisi saattaa maamme vaaraan, niin — — kieltävät valtiopäivät äänioikeuden! Onko oikea johtopäätös vedetty, Helsingin Sanomat? Lehden 24 n:ön pääkirjotuksen hengessä ei helposti voi muuta ajatusta saada.

Vartija, mitä kuluu yö? sopii kansan kysyä. Ja vartijat vastaavat: pilvet peittivät taivaan ja aamu pimenee jälleen. »Varovainen» hallituspuolue on astunut »maltillisen» tilalle ja Suomen kansa käy hajanaisin rivein taantumusta kohti.

»Tutkimukset taudin syistä» ovat jääneet puoliväliin. Ainakin alkaa todellisen parannuksen saanti kunnollisen eduskuntauudistuksen kautta näyttää sangen hämärältä. Syntiä eivät ole vain ylitsekäymiset, vaan voidaan laimiinlyömiset lukea raskaammiksikin. Kuka on vastuussa tämän lyhyen välirauhan huonosti käyttämisestä?

HAJOTA JA HALLITSE.

Näihin aikoihin saakka ovat porvarilliset vallassaolijat tässä maassa uskaltaneet pitää kansan suurta enemmistöä orjalaumana, jonka ihmisoikeuksia on vaaratta voinut mielinmäärin polkea ja jonka vapauspyrkimysten tukahuttamiseksi ei ole tarvinnut käyttää muita keinoja kuin nälkäruoskaa, vankeutta ja rajatonta röyhkeyttä. Työväenliike on meillä ollut vielä kehittymistilassaan, suurin osa köyhälistöä nöyrää ja itsetiedotonta, — sellaista joukkoa ei ole tarvinnut pelätä. Sitäpaitsi on riistäjäluokka valtansa tueksi laatimillaan julkeilla kiristyslaeilla saanut kaiken työtätekevän kansan täydelleen syrjäytettyä yhteiskunnan hallintoon ja yleisten asiain järjestelyyn vaikuttamasta, joten köyhälistön puolueen, sosialidemokratian esittämät uudistusvaatimukset ovat olleet aivan vaarattomia.

Nyt on herrain »pyhä laki» alkanut horjua. Yleinen äänioikeus on muuttunut vallassaolijoille pelottavaksi uhkauseksi, joka koska hyvänsä saattaa toteutua ja asettaa riistäjäluokan mielivallalle rajansa. Työväenliike on myös äkkiä alkanut suurena kulovalkeana levitä; päivä päivältä yhä valtavammaksi kasvaa järjestyneen työväen itsetietoi-

nen joukko, joka ei sano ennen luopuvansa taistelusta kuin porvariston luokkavalta on maahan kukistettu. Sen vuoksi ei kansan sortajille enää riitä entiset aseet, vaan on heidän kavaluudella lyötävä köyhälistön puolue voimattomaksi, jos mielivät valta-asemansa säilyttää. He ymmärtävät hyvin, että heidän on saatava järjestyneen työväen rivit hajalleen, on saatava eri työläisryhmät keskenään taistelemaan, muutoin ovat he hukassa.

Nyt näyttävät kansan sortajat meillä alkaneen järjestetyn hajottamistyönsä köyhälistön keskuudessa. Erityiset yläluokkalaiskoptat ovat lyöttäytyneet »työväenasian ajajiksi» mukamas, puhuen ylimalkaisin lausein »työntekijän taloudellisen aseman parantamisesta», mutta sen ohessa aina terottaen, etteivät he voi hyväksyä sitä väärää taistelutapaa eikä niitä turmiollisia tarkotusperiä, jotka sosialidemokratinen työväenpuolue meillä on ottanut omakseen. Senvuoksi, sanovat nuo viisaat saalistajat, on perustettava toisellaisia työväenseuroja valvomaan työntekijäin »todellista» etua ja ohjaamaan yksityisten kiihottajain eksyttämää työväenliikettä taas »terveelle» tolalle.

Ja noita herrainseuroja perustetaankin nykyään joka paikassa, missä vain viis tai kymmenen sokeata sielua saadaan joukkoon pyydystettyä. Enemmän niitä lie viimeaikoina saatu syntymään »perustuslaillisten työväenyhdistysten» nimellä, mutta missä kansaan ei perustuslaillisuuden valtti ole oikein tehonnut, siellä on hommailtu »kristillisiä työväenyhdistyksiä». Nimi on sivuasias ja muuttuu aina yleisön maun mukaan, — asia ja tarkotus on sama ja selvä. Työväenasiaa ei niissä ajeta, vaan niissä yllytetään heikkoluonteisia työnorjia pettämään oman puolueensa ja riistäjä-

luokan käytyreinä taistelemaan omia veljiään ja tovereitaan vastaan.

Oli luonnollistakin, että se ruotsalaisuomalainen rahaporvarijoukkio, joka nyt viimeksi pääsi meillä valtionviroista lihomään, oli häikäilemättä ryhtyvä mihin keinoihin tahansa järjestynyttä työväkeä vastaan. Pimeitä työväenseuroja puuhailemalla se nyt kai luulee ijäksi päiväksi säilyttävänsä tässä maassa itselleen ylimmät ja heruvimmat nylkemis-oikeudet. Ja yhtä hyvin saattoi edeltäpäin arvata, että missä kerran luokkavallan ja vanhoillisuuden eduksi oli kansaa pimitettävä, siellä tulisi hurskasnaamaisia pappejakin apureina häärimään. »Kristillisuus» liekin erikoisen sopiva salaisten tarkotusten kauniiksi peitoksi, kun vaan ollaan ovelia käyttämään hyväkseen varsinkin maalaisväestöön juurtunutta pappisvallan kunnioitusta, ja kun osataan oikein tulusilla väreillä maalata sosialidemokratien jumalattomuutta.

Tuollaiset kavalat keinottelut ansaitsevat tulla paljastetuiksi oikeassa karvassaan, ja siksi olemme ne tässä leimanneet. Mutta muuten ei niistä kannata pitkältä puhua, sillä itse asiassa ovat ne sosialidemokratialle jokseenkin vaaratomia. Kuka palkkaorjan ensin unesta herättää, se on useimmiten yhdentekevää, saman suuren köyhälistöarmeijan turviin hän lopultakin tiensä löytää. Sillä silloin kun herat nostavat mertansa kuivalle maalle, on hän huomaava, että nuo jalomieliset hyväntekijät tosiasialla »eivät voi hyväksyä» mitään muita uudistuksia kuin mitkä johtuvat heidän omasta rajattomasta ahneudestaan.

Mutta jonkunverran voivat nuo hajoitusmetkut sentään viivyttää lopullisen sosiaalisen kumouksen tuloa, jollei työväkeä ajoissa niistä varoteta. Tiedämme että porvarillisen ylä-

luokan riistämisvalta on kukistuva sillä hetkellä, jolloin koko köyhälistö on keräytynyt yksimieliseksi, luokkatietoiseksi puolueeksi, mutta ei myös ennen. Niinkauan kun vielä työväkeä sokeana juoksee kavalain herraspuolueitten asioilla, ilkkuu riistäjäjoukko varmana vallastaan.

ENEMMISTÖVAALIT VAIKO SUHTEELLINEN VAALITAPA?

(Ulkomaalaisten puoluetoverien lausuntoja.)

III.

Ed. Bernstein (Berlin): Kysymykseenne, onko yhden miehen vaalipiirijärjestelmä, jossa ehdoton tai verrattain suuri enemmistö olisi määräävänä, vai suhteelliset vaalit suuremmissa tai pienemmissä vaalipiireissä asetettava etusijaan, voin minä antaa vain enemmän teoretisen vastauksen, koska meillä Pohjois-Saksassa on käytännöllistä kokemusta ainoastaan yhden miehen vaalipiirijärjestelmästä.

Teoretisesti eli, jos niin tahdotte, spekulativisesti, lienee nyt sosialidemokratian kannalta kai myönnettävä etusija sille vaalitavalle, joka voi täydellisimmin ja tarkimmin ilmaista valitsijain tahdon ja tarkotukset, ja sellaisena on epäilemättä pidettävä suhteellista vaalijärjestelmää suuremmissa piireissä. Pienissä piireissä arvelen tarvittavan hyvinkin monimutkaisia järjestelmiä, jotta, jos vain useampia puolueita tulee kysymykseen, saavutettaisiin sopiva suhteellisuus.

Tämä peruskäsitys voi paljonkin muuttua, kun otetaan huomioon maan väestön taajuus, kulkuneuvojen kehitys ja sivistyskanta. Missä väestö on vielä harvassa asuvaa ja kulkuneuvot kehittymättömät, eivät suuret vaalipiirit juuri vastaa tarkotustaan, vaan täytyy käytännöllisistä syistä sentään käyttää pienempiä piirejä. Jos nim. kansan sivistys on muutenkin kehittymättömällä kannalla, mikä tällöin onkin tavalista. Yleensä on vaalitapaa määrättäessä aina pantava huomiota siihen, kuinka suuressa määrin voi todennäköisesti olettaa valitsijain käsittävän puolueitten olemuksen.

Muuten täytyy minun tunnustaa, ettei vaalitivalla mielestäni ole mitään erityisen suurta merkitystä, kunhan vain itse vaalioikeus on kansanvaltainen, ja kunhan on pidetty huolta siitä, että vaalipiirien jako on tasapuolinen ja että toimitetaan uusi jako aina määrätyn väliajan kuluttua. Sosialidemokratiolla ei ole mitään etua puolue-elämän pirstoutumisesta, vaalitaistelun pitää tuoda ilmi ajan suuret virtaukset, ja se käy mahdolliseksi jotenkin joka vaalitivavan kautta. Eduskunta tavallaan vain vahvistaa voimasuhteista johtuvat tulokset, ja ettei se poikkea siitä liian pitkälle syrjään, sen arvelen tulevan paremmin taatuksi, jos siirretään kaikki tärkeämmät päätökset yleisen kansanäänestyksen alaisiksi, kuin monimutkaisten vaalitivapain kautta.

IV.

G. von Vollmar (München): Meitä ilahutti suuresti, että saimme taas elonmerkkiä suomalaisilta kelpo veljiltämme, joitten taisteluja me seuraamme huomaavaisina ja myötätunnolla.

Mitä tulee kysymykseenne, niin tahdomme viitata siihen, että olemme täällä Bayerissa juuri saaneet suoritetuksi 12-vuotisen vaalireformi-taistelun ja että meillä siten on käytännössä ollut tilaisuutta hyvin tutustua esittämämme vaalitekniilliseen kysymykseen. Meidän mielipiteemme on nyt se, että suhteellinen vaalitapa kyllä itsessään on parhain ja toivottavin järjestelmä, mutta ettei sentään saa antaa tuon kauniin sanan hälventää erinäisiä epäilyksiä, mitkä aina kulloinkin toimeenpanotavan mukaan voivat herätä. Tietysti ei tässä ole mitään muuttumattomia sääntöjä, ja paljon riippuu kysymyksessä olevan väestön yhteiskunnallisesta, kansallisesta y. m. luokituksesta. Mutta ylimalkaan on sentään varmaa, ettei niitten vaalipiirien laajuus, joissa aina yhdelle ehdokaslistalle valitaan, saa olla liian pieni. Voisi olla epäiltävää, eikö sellainen vaalipiiri, jossa valittaisiin esittämämme vähin määrä (3-4) edustajia olisi jo liian pieni. Kuitenkin voivat tässä paikalliset välttämättömyydet — kuten määrättyjen hallintoyhteyksien (läänien y. m. s.) olemassaolo — vaikuttaa ratkaisevasti. Sitävastoin on varmaa, että 3-4 edustajan vaalipiirit ovat liian pieniä, jotta suhteellinen vaali voisi tulla kyllin edulliseksi, ja että niinmuodoin, jos vain jokin muu tie on mahdollinen, tätä järjestelmää pitäisi välttää.

Vastaamme senvuoksi teidän kysymykseenne tähän tapaan: Niistä kolmesta vaalitivasta, jotka esitätte, pidämme me, yllämainitulla rajotuksella, suhteellista vaalitapaa läänipiireissä parhaiten suositeltavana. Jollei sitä voida saavuttaa, niin ovat enemmistövaalit yhden miehen vaalipiireissä sentään aina paremmat kuin suhteelliset vaalit vallan piireissä. Onko sen ohessa käytettävä jälkivaaleja vai

määrättävä verrattain suuren enemmistön mukaan, on kysymys, jota ei voida ratkaista yleisten, vaan ainoastaan vallitsevien asianhaaran (puolueemme voiman ja eri puolueitten keskinäisen suhteen) mukaan.

JÄRJESTYNYT TYÖVÄKI JA JÄRJESTYMÄTTÖMÄT.

Sosialidemokratisen liikkeen tarkoituksena on herättää työväestö tietoisuuteen luokka-asetustaan, historiallisen kehityksen valossa ja vallitsevien epäkohtain perustalla osottaa, kuinka suurtuotannon kehittyessä tuottavalta työntekijältä yhä suuremmissa määrin tuotannon tulokset liukuvat käsistä siirtyen luokalle, joka suuremmassa tai vähemmässä joutilaisuudessa eläen joko feodaalisen perintöoikeuden perusteella tai nopeasti kasaantuvan teollisuuskapitaalın kautta omistaa pääasialliset tuotannon välineet, tehtaat, koneet, jopa suurimman osan maatakin. Sosialismi todistaa työväelle, että maan antimet hyvin riittäisivät maan asukkaille kohtuulliseen, nautintorikkaaseenkin elantoon, jollei niin tuntuva osa vuotaisi hukkaan ainoastaan kuluttavan yläluokan mauttomaan ylellisyyteen, typeriin tuhlauksiin ja, mikä pahempi, rikollisuutta luoviin nautintoihin. Tämän taloudellisen kahtiajaon seurauksia ovat sitten häiriöt yhteiskuntakoneiston käynnissä ja kehityksessä, oikeuslaitoksen, kirjallisuuden, taiteen, jopa tieteenkin ohjautuminen epäsäännöllisille urille, vallitsevien olojen kaunistelemiseen, syyllisten puolustelemiseen y. m.

Ja pelastuskeinona siitä umpiperästä, johon tämä kehityssuunta uhkaa johtaa ihmiskunnan, ei sosialismi voi neu-

voa muuta tietä kuin suurtuotannon välineitten sosialiseerauksen. Kun tuotanto nyt kerran ei enää ole yksilöllistä kuten käsityön vallitsevana aikana, vaan kiertyy koko yhteiskunta samaan tuotanto-prosessiin osalliseksi, niin on myös luonnollista, että yhteiskunta kokonaisuudessaan myös on tuotantovälineen omistaja. Ettei sosialismi tässä aja takaa turhaa harhaa, sitä osottaa tosioloinen kehityssuunta, joka nyt jo vuosi vuodella siirtää yhä useampia työaloja valtion, kunnan tai osuustoiminnan haltuun, siis yksityisomistuksen käsistä yhteiseksi omaisuudeksi.

Valmistaakseen siis kansaa ottamaan haltuunsa sille kokonaisuudessaan kuuluvaa yhteiskuntakoneistoa valtiollisine ja kunnallisine, taloudellisine ja valistuksellisine laitoksineen, tekee sosialidemokratia työtään todellisilla tiedoilla valaisten vallitsevia syväuomaisia luokkarajoja, joita yläluokan palkkalaiset huolellisesti koettavat luoda umpeen hommaamalla säästäväisyysasiaa, hätäapuja y. m. hetkellistä tyydytystä, ja moninaisia vakuutuspyrinnöitä, jotka nekin suureksi osaksi vielä palvelevat kapitaalisen kasaantumista. Työväestö alkaakin yhä enemmän käsittää, että ainoastaan perinpohjainen muutos omistusoloissa voi sen vapauttaa henkisestä ja aineellisesta orjuudesta, ja että ainoana keinona tätä tarkotusperää kohti on jyrkkä *luokkataistelu*, jota varten työläisluokka valtiollisesti ja ammatillisesti varustautuu. Jokapäiväinen kokemus näet osottaa, kuinka paljon työläisten voimia kuluu hukkaan, kun nämät — kuten meillä jossain määrin näinä aikoina tapahtuu — suunnitelmatta ryntäilevät yksityisiä työnantajia vastaan, ryhtyvät harkitsemattomiin lakkoihin ja työselkkauksiin, jotka miltei säännöllisesti päättyvät työväestön tappiolla ja taisteluhalun

lamautumisella pitkiksi ajoiksi. Suuri valtiollinen vaara piilee myös siinä, että sosialidemokratiasta tietämätön työväestö pitää *lähintä* vastustajaa, omaa työnantajaansa, myös pahimpana vihamiehenään, eikä näe laveammalle: kuinka hänen sortajansa on koko kapitalistiluokka ja etenkin mieli-valtainen hallitusjärjestelmä. Huomattakoon myös kehitymättömän kansan — tosin epäluuloinen — luottamus »isälliseen hallitukseen».

Luokkataistelun periaate sen sijaan osottaa, kuinka taistelu tulee voitollisemmaksi, jos työläisluokka ensin valtaa valtiollisen vallan pakottaen yläluokan luopumaan edustusetuoikeuksistaan yleisen äänioikeuden hyväksi ja koettaen myös saada kansanvaltaisen valtiomuodon voimaan itsevaltaista vastaan. Silloin voi työväki maan enemmistönä lainsäädännön avulla korjailta olojaan koko luokkana ja näin fyysillisesti voimistuneena sekä tiedollisesti kehittyneenä paremmin noudattaa menestyksellistä taistelusuunnitelmaa. Ei ryhdytä silloin lakkoon, ennenkuin on varustuksia koottu, ei antauduta taisteluun tutkimatta, kuinka se liike-elämän puolesta soveltuu isännistöön nähden, jolle pieni lakko liikatuotannon ja huonojen markkinain vallitessa on varsin tervetullut, koska hän sen kautta pääsee toimeenpanemasta liikepulan vaatimaa työnsulkua tai voi syyn siitä lykätä työväen niskoille.

Teoriassa on asia niin selvä: järjestymättömänä on työväki heikkoa, mutta järjestyneenä hallitsee se asemaa. Käytäntö vaan panee eteemme vaikean problemin: miten taistelee puoliksi järjestynyt työväestö? Siitä on meillä yllin kyllin esimerkkejä. Jossain käsityö-ammattissa tai tehtaassa on vankka joukko järjestynyttä työväkeä, tämä huomaa

hyökkäyshetken otolliseksi ja onnistuu vakuuttamaan järjestymättömätkin voiton mahdollisuudesta. Vaatimus tehdään ja odoteltaessa vahvistetaan rivejä. Tulee hylkäävä vastaus ja lakko julistetaan, tietysti noudattaen työsopimuksen määräyksiä ylössanomisajasta y. m. Isännistö koettaa yksityisiä houkutus- ja pelottelukeinoja, tarjoaa muutamille palkanlisää ja hankkii »järjestyksen valvojia» paikkakunnalle. Mutta yhteishenki ja kuri on hyvä, työväki pitää itse järjestystä, ehkäisee ehdottomasti väkijuomain nauttimisen y. m. ja odottaa rauhallisesti asiain kehitystä. Toverit lähettävät avustusta, etenkin jos lakko on syntynyt puoluehallinnon tai ammattijärjestön suostumuksella ja lakkolaiset ovat toivehikkaalla mielellä. Työnantajat sen sijaan käyvät levottomiksi ja huomattuaan hajotusyritykset turhiksi ryhtyvät neuvotteluihin. Nyt riippuu lakonvälittäjistä paljon, huomaavatko he pitää kiinni tärkeimmistä vaatimuksistaan ja tinkiä vähemmän tärkeitä ja ymmärtävätkö he merkeistä päättää, kuinka suuria etuuksia todelliset voimasuhteet työväelle myöntävät, ja luopuvat tavoittelemasta sitä, mikä varmasti näyttää mahdottomalta. Erittäin tärkeitä näet on, että järjestyksessä alotettu lakko myös järjestyksessä lopetetaan, voitettiin sitten tai vaikka menetettiin. Jos näet lakko alkaa kitua, s. o. työt pääsevät vähitellen käyntiin rikkurien avulla, silloin on peli pilalla ja taka-askel otettu, »järjestyneet» joutuvat silloin järjestymättömäin vihoihin ja heille on paras lähteä muille markkinoille, vaikka isännistö ei heitä taipaleelle ajaisikaan. Jos he sen sijaan saavat lakon järjestyksessä päättymään, niin että ei ainakaan suurempia työstä erottamisia ole tapahtunut, silloin nousee heidän arvonsa työväestön silmissä eikä isännistäkään uskalla heitä boikot-

teerata, vaan vahvistuu järjestö päivä päivältä sillä paikkakunnalla.

Onko siis työväen vankan enemmistön luotto sosialidemokrateilla vai vallitsevatko työnantajain kätyrit, siitä riippuu kaikki ja sen mukaan myös on järjestyneiden toimintansa ohjattava. Että tässä suhteessa paljon tulee riikottua, on yhtä ymmärrettävää kuin valitettavaakin. Onhan itsetietoiselle ja ihmisarvostaan ylpeälle työläiselle niin vaikea käsittää ja sietää toisten matelevaa nöyryyttä ja hän puhkeaa soimauksiin näitä »pimeitä veikkoja» vastaan, pelottelee ja uhkailee heitä muistamatta että kaikki pelottelu hänessä itsessään herättää vain uhittelevaa vastustushalua, kun sen sijaan hänen silmänsä kerran aukenivat jonkun toverin sitkeän valistustyön ja kirjallisuuden vaikutuksesta. Samaa tietä on hänenkin siis pyrittävä tovereittensa luottamukseen ja sen kautta vaikuttamaan heidän vakaumukseensa, pelottelu voi tuskin hetkeksikään vaikuttaa muuta kuin pahaa. Ja jos työväki taistelussa jakaantuu kahtia, keskenään taisteleviin puolueisiin, silloin riemuitsevat vastustajat.

Mutta voi asema olla sellainenkin, että järjestymätön työväki hetkellisessä kiihkossa ryhtyy harkitsemattomaan hyökkäykseen, jota sosialidemokratiasesti kehittyneet ainekset, hyvin oivaltaen asiantuntemuksen edeltäpäin, koettavat voimainsa mukaan estää tai ainakin viivyttää. Mitä on näiden tehtävä siinä tapauksessa, että heidän puheensa kaikuu kuuroille korville? Astuako sivuun, pestä kätensä ja toime-tonna odottaa onnettomuuden välitöntä tuloa? Se olisi surman isku järjestölle, sillä vaikka hänen ennustuksensa olisikin ollut oikea, saa hän tovereittein vihat, kun vei voi-

mansa pois tärkeänä hetkenä. Useimmissa tapauksissa — jos taistelutapa ei ole ristiriidassa puolueen hyväksymäin periaatteiden kanssa — on siis sosialidemokratian velvollisuus, varmasti perusteltuaan epäilyksensä hetken otollisuudesta tovereitten kesken, astua taisteluun, mieluummin ensi riviin, ja koettaa pelastaa mitä pelastettavissa on. Ehkä — varmastikin — hän tällöin sortuu, menettää työpaikkansa y. m., mutta hän voi itsetietoisena ihmisenä uhrauksen vaieten kantaa ja hänen sanansa saavat sen jälkeen syvemmin vakuuttavan ponnin, hän on silloin tehnyt työtä tulevaisuuden hyväksi, kun hän sen sijaan sivuun siirtymällä antaa aiheen syytökseen pelkuruudesta.

Suomen sosialidemokratia on nyt tällaisessa asemassa äsken heränneeseen järjestymättömään työväkeen nähden. Alituiset Venäjältä tulevat sanomat sauhuavista kartanoista, katutaisteluista, murhista ja muista epätoivoisen kansan katkeroituneen oikeudentunnon vaatimista oman käden tuomioista — samaan aikaan kuin Suomen yläluokka ei ole kiirehtinyt poistamaan »loukkaavia etuoikeuksia», kuten jo Snellmankin oli vaatinut — ovat lietsoneet meilläkin omien olojen sytyttämän tyytymättömyyden liekin roihuamaan, niin että se uhkaa paisua valtavaksi, mutta hävittäväksi paloksi, sen sijaan, että tämä heräävä voima voitaisi johtaa järjestettyyn taisteluun kansamme ja etenkin sen syvien rivien uudesti syntymiseksi. Kykeneekö Suomen sosialidemokratia siihen? Merkit eivät ole täysin hyvät; »järjestyneitä» ei ole ollut siksi paljon, että ne ennättäisivät valaa näihin uusiin tulokkaihin riittävästi tuloksellisen toiminnan varmuutta, vaan paljon huomataan hetkellisiä innon leimahduksia, jotka pian sammuvat — ennätettyään riistää työväeltä uskon so-

sialidemokratiaan. Jo on semmoisia esimerkkejä yksityisla-koista — joista sosialidemokratit tällä hetkellä varottavat, mutta joihin heräävä työväki väkistenkin ohjautuu — että työväki väsähtyneenä ilmoittaa, ettei se voi ottaa osaa suur-
lakkoon, johon — mahdollisen välttämättömyyden varalta — järjestynyt työväki varustautuu eduskuntakysymyksen tyy-
dyttävän ratkaisun hyväksi. Samallaista väsähtymistä on epäilemättä odotettavissa muuallakin, jollei järjestynyt työ-
väki nopeasti ponnista voimiaan kyetäkseen hallitsemaan asemaa tässä risti-aallokossa. Valistustyötä, agitatsionia on kiiruulla tehtävä, se on ohjattava suunnitelmallisesti ja jär-
jestyneitten toimihenkilöitten on erittäin tarkasti pidettävä huolta siitä, että he ansaitisivat koko työväen luottamuk-
sen. Ja sen he ansaitsevat parhaiten pitämällä tarmokkaasti kiini sosialidemokratian kaikilla aloilla koetelluista ja sen hyväksymistä taistelutavoista, jotka rehellisesti, arvokkuu-
della ja voimalla toimeenpantuina johtavat varmoin voitoihin. **Yrjö Sirola.**

VENÄJÄN SOCIALIDEMOKRATIT JA **SOSIALIVALLANKUMOUKSELLISET.*)**

(Polemiikka. — Käsikirjoituksesta suomennettu.)

Olette julkaisseet tammikuun ensi numerossa Sosialis-
tista aikakauslehteenne pienen kirjoituksen »Erotus Venäjän
socialidemokratisen ja sosialivallankumouksellisen puolueen

---

*) Koska tätä asiaa, josta tammikuun ensi numerossa julkaisimme ly-
hyemmän kirjoituksen, ei meillä ole suinkaan tarpeeksi selvitetty, olemme
arvelleet, ettei polemiikki, missä toisenkin puolen mielipiteet pääsevät

välillä». Tämä J. N.:n allekirjoittama kirjoitus on täpösen täynnä valheita ja soimauksia sosialivallankumouksellista puoluetta vastaan. Kirjoituksen tekijä lykkää, niinkuin sanoo, esiintuomatta tositapauksia ja todistuksia, tuonnetuksi periaatteellisen ja tietopuolisen tutkimuksen, mutta kiirehtii kuitenkin jyrkästi vakuuttamaan seikkoja, jotka näyttävät joko hänen täydellisen tietämättömyytensä niistä asioista, joista hän puhuu, tahi toivonsa keinotella lukijainsa tietämättömyydellä. Siten hän väittää, että sosialivallankumouksellinen puolue Venäjällä ei ole sosialistipuolue; että ainoastaan erehdyksestä muiden maiden sosialistit, semmoiset kuin Jaurès ja Bebel sitä pitävät sosialistipuolueena; että P. Lavrof oli individualismin filosofi, joka kielsi kommunismin; että sosialivallankumouksellisilla ei ole ohjelmaa; että he neuvovat talonpoikia ottamaan niin paljon maata kuin mahdollista on antamatta heidän toiminnalleen minäänlaista ohjelmaa; että sosialivallankumouksellinen puolue ei ollenkaan ole osallisena venäläisten talonpoikain nykyisessä liikkeessä; vieläpä että puolueen terroristinen politiikka oli ainoastaan muutamien sankarillisten henkilöiden työtä, että puolue on tuhannut paljon rahoja ja lopuksi, suurin syytös, että sosialivallankumoukselliset tätä nykyä ovat paenneet taistelukentältä yksinvaltaa vastaan.

Näitä valheellisia väitteitä vastaan me asetamme seuraavat vastaukset:

1:o) Sosialivallankumouksellinen puolue otti osaa Amsterdamin kongressiin ja tunnustettiin sille sama arvo ja sa-

---

kuuluviin, olisi tässä yhteydessä hyödytöntä, varsinkin kun lehdesämme esiintyvät kirjottajat tietääksemme kuuluvat kumpikin puolueensa etevimpiin edustajiin ja ovat siis täysin päteviä asiasta selkoa tekemään.
Toim.

mat oikeudet kuin sosialidemokratiseille puolueelle. Sosialivallankumouksellispuolueen edusmiesten läsnäollessa sosialidemokratipuolueen edusmiehet eivät koskaan ole uskaltaneet väittää, että sosialivallankumouksellinen puolue olisi porvarispuolue; päinvastoin venäläinen sosialidemokratinen puolue, joka kutsuu itseään työmiespuolueeksi, on ainaisen hajautumisensa kautta erinäisiin kilpaileviin ryhmiin, jotka riitelevät naurettavista asioista, näyttänyt tovereille muissa maissa, että suurin osa noista villeistä polemikoitsijoista ovat olleet n. s. sivistyneitä hyvin epäiltävää laatua.

2:o) Sosialivallankumouksellinen puolue on luokkapuolue; ohjelmassaan, jonka koko maailman sosialistit tuntevat, on se julautunut olevansa osa kansainvälisesti järjestetystä sosialismista, mutta se on tahtonut että työmiesluokka olisi kokoonpantu sekä kaupunkien proletareista että maaseudun työntekijöistä, sillä Venäjällä löytyy suunnattoman suuria luokkia työmiehiä, jotka samalla ovat proletaareja ja talonpoikia, ja koska myöskin venäläisillä talonpojilla, joidenka etuja sosialivallankumouksellinen puolue edustaa, on suorastaan kommunistiset pyrinnot.

3:o) Lavrof, jonka tekijä esittää individualismin ajajaksi, oli suurimpia kansainvälisen, tieteellisen ja vallankumouksellisen sosialismin auktoriteetteja; sellaisena Lavrof, ollen Marx'in aatteiden valtaama, oli yksi puolueen aikauskirjan »Narodnaja Volja'n» vastuunalaisia toimittajia, josta kirjoituksen tekijä puhuu. Mutta Lavrof oli myöskin sen vallankumouksellisen venäläisen nuorison henkinen johtaja, jota hän kehoitti levittämään tietojaan ja ihanteellisia pyrintöjään kaupunkien ja maaseudun proletariatien kesken tais-

tellakseen yhdessä heidän kanssaan kommunistisen ihan-
teen toteuttamiseksi.

4:o) Se, joka erottaa sosialivallankumouksellisen puolueen muista puolueista, on sen agraariohjelma, joka on seurauksena hyvin selvästä filosofisesta ja historiallisesta käsityksestä ja muodostaa puolueen ohjelmassa esitetyn kokonaisuuden aatteita.

Tämä puolue oli kauan ainoa joka venäläisten talonpoikien kera vaatii että *koko maa* olisi annettava työtätekeväälle kansalle, jolla yksinään on oikeus tähän työnsä välikappaleeseen. Nykyään sosialidemokratit, *seuraten* sosialivallankumouksellisia, ovat lainanneet huudon »maa ja vapaus» ja vaativat myös he, että maa on varattava talonpoikien hyväksi (joka muuten sotii heidän ohjelmaansa vastaan); mutta kun sitävastoin sosialivallankumoukselliset vaativat että maa, ollen julistettuna kansallisomaisuudeksi, annettaisiin yhteisesti nautittavaksi eri ryhmille yhdenvertaisuuden perustuksella, jotta vältettäisiin tulevaisuudessa uusia esteitä kaikkien tuoton välikappaleiden luovutukselle, — niin sosialidemokrateilla ei ole mitään sanomisia talonpojille ja ovat he tyytyneet antamaan kansaaylyttäviä neuvoja. Siis juuri omasta voimattomuudestaan venäläiset sosialidemokratit ovat syyttäneet sosialivallankumouksellisia!

5:o) Mitä taas terroristiseen toimintaan tulee, niin koko maailma tuntee oikeudenkäynnit Balmashewia Gerschunia, Sasonowia, Sikorskia, Kalaiewia, Nikiforowia ja useita muita vastaan; tunnetaan syytöskirjat, joissa tarkat tosiseikat näyttävät puolueen osan aseellisen taistelun järjestämisessä tsaarin hallitusta vastaan. On siis turhaa kumota syytöksiä, jotka itse sosialidemokraatit — älykkäämmät kuin kysymyk-

sessä olevan kirjoituksen tekijä — jo aikoja sitten ovat jättäneet.

6:o) Tekijä puhuu meidän puolueemme rahojen tuhlaamisesta ja sanoo ammentaneensa tietonsa perustuslaillisen puolueen miehiltä. Siis uusi ryhmä sosialidemokrateja ja perustuslaillisia demokrateja, jotka alkavat meitä parjata yhdessä! Mutta suomalaiset sosialistit pitävät parempana ammentaa tietonsa puhtaammista ja erittäin varmemmista lähteistä. Sosialivallankumouksellinen puolue on jo julkaissut laskun kulungeistaan propaganda- ja agitatsioonikirjallisuuden aikaansaamiseksi ja taistelupolitiikkansa ylläpitämiseksi, — ja se kehoittaa parjaajia väittämään tilejä vääriksi, jos he sen uskaltavat.

7:o) Mitä nykyhetken taisteluun tulee, on yleisesti tunnettu, että sosialivallankumoukselliset ovat kunniakkaasti ottaneet osaa sekä suureen rautatielakkoon että myös työmiesedustajien kokouksiin Pietarissa, Moskovassa ja muissa kaupungeissa. Mitä taas sosialivallankumouksellisen puolueen osanottoon Moskovan kapinaan ja veriseen viikkoon tulee, niin meidän kiihkoisimmatkin vastustajamme yksimielisesti antavat puolueellemme tunnustuksensa. Minkätähden sitten kirjoituksen tekijä likaa barrikaadeilla kuolleiden, sotamiesten tai kasakkain tappamien toveriemme muistoa? Kuinka uskaltaa hän soimata niitä satoja ja tuhansia meikäläisiä, jotka vankiloissa odottavat »voittoisan hallituksen» tuomiota?

Huomaa että kirjoituksen tekijä ei tunne muuta taistelukenttää kuin alhaisen polemiikin, mutta kilpailemisen kurjuudellekin tulee asettaa rajansa.

8:o) Kirjoituksen tekijä tahtoo tehdä samaksi venäläisen sosialivallankumouksellisen puolueen ja suomalaisen aktiivisen vastarinnanpuolueen. Mutta Genèven konferenssissa, jossa aluksi ei ollut edustettuna ainoakaan Venäjän sosialidemokratisista yhdistyksistä, on suomalainen aktiivisen vastarinnan puolue suoraan ja rehellisesti selittänyt, ettei se ollut sosialistinen ja että se puhtaasti demokratisena ja valtakumouksellisena puolueena kieltäytyi allekirjoittamasta niitä sosialistisia julistuksia, jotka sosialistiset puolueet hyväksyivät. Siis ei minkäänlainen sekoittaminen ole mahdollinen rehelliselle ihmiselle.

9:o) Lopuksi kirjoituksen tekijä luulee myös tarpeelliseksi — puhuessaan eroituksista Venäjän sosialidemokratian puolueen ja sosialivallankumouksellisen puolueen välillä — lisätä että venäläisen sosialidemokratian johtajat eivät vastusta suomalaisen sosialidemokratian autonomiaa.

Kirjoituksen tekijän tietämättömyys sosialistisesta liikkeestä menee niin pitkälle että hän kieltää, *että Suomi jo kauan aikaa on kansainvälisessä sosialismissa ollut tunnus-tettuna itsenäiseksi puolueeksi*, että Suomella kansainvälisissä sosialistikongresseissa on riippumaton ääni ja että se on kansainvälisessä sosialistitoimistossa suomalaisen lähettilään edustama.

Näin ollen Suomen sosialistinen itsenäisyys ei tarvitse venäläisten sosialidemokratian »johtajain tunnustusta», jotka tekisivät paremmin jos lopettaisivat omat riitansa turvataksaan paremmin oman puolueensa itsenäisyyttä sen sijaan että nyt keskustelevat toisten puolueiden itsenäisyydestä.

Joku on sanonut: parjatkaa, parjatkaa, tarttuuhan siitä aina jotain.

Puheenaolevan kirjoituksen tekijä tuntee nähtävästi hyvin tämän jesuiittain neuvon. Totta on että hän ainoastaan toistaa ne valheet, joita ennen vilisemällä vilisi venäläisten sosialidemokratian alhaisessa polemiikkikirjallisuudessa, ja joista tekijät itsekin jo aikoja sitten elämän voittamina ovat luopuneet. Sillä elämä itse osoitti ne vääriksi. Mutta tämän kirjoituksen tekijä on luullut että suomalaiset työmiehet ehkä vielä tietävät niin vähän ulkopuolella omaa maata tapahtuvia asioita ja »toveriemme» sosialidemokratien menettelytapoja, että heidän paljonsietävät vatsansa ehkä voisivat sulattaa tuon uudestaan lämmitetyn mädänneen ruuan. Toivomme että he varotettuina vastedes pitävät silmänsä auki tuollaisten petturien esiintyessä. **E. R.**

SOSIALIDEMOKRATIA SAKSAN VALTIOPÄIVÄVAALEISSA.

Voimakkaampana kuin missään muussa maassa on sosialistinen liike viime vuosikymmeninä esiintynyt Saksassa. Saksa on muodostunut keskustaksi, mistä elinvoima virtailee muuallekin, ei yksin meidän maahamme, vaan kaikkialle. Sen maan miesten luomia ovat opit, joille nykyajan sosialismi perustuu, ja sieltä haetaan malleja, kun sosialidemokratisia ohjelmia on kokoonsommiteltava. — Eikä yksin erikoiseen oppien ja ohjelmien luomiskykyyn rajotu Saksan sosialidemokratian voima. Onhan tunnettua että noiden op-

pien ja ohjelmien kannattajana on puolue, jonka vertaista minkään muun maan sosialismi ei ole kyennyt synnyttämään.

Parhaiten ilmenee Saksan sosialistisen liikkeen mahti juuri sosialidemokratisen puolueen kasvamisessa ja saavuttamassa suuruudessa. Siitä taas antaa selvimmän ja konkreettisimman kuvan puolueen esiintyminen valtakunnan valtiopäivävaaleissa. Seuraavassa tehdään senvuoksi muutamain piirtein selvää eräiden saksalaisten esitysten¹⁾ nojalla Saksan sosialidemokratian kehityksestä ja laajuudesta, mikäli se käy ilmi puolueen osanotosta valtiopäivävaaleihin.

Vaikkakin Saksan sosialidemokratian kehityksen perustuksena on se valtava taloudellisyhteiskunnallinen mullistus, mikä maan oloissa viime vuosisadan kuluessa on tapahtunut, niin on ehdottomana edellytyksenä ollut nykyisen aseman saavuttamiselle valtakunnan eduskuntalaitoksen ja vaalijärjestelmän kansanvaltainen luonne. Tiedämme, että Saksan valtakunnan eduskunta on yksikamarinen, ja että jokaisella Saksan — miespuolisella — kansalaisella, täytettyään kaksikymmentäviisi vuotta, on mahdollisuus tulla eduskuntaan valituksi. Vaalioikeus on niinkään kaikilla viisikolmatta täyttäneillä kansalaisilla. Vaalitapa on siis yleinen sekä lisäksi yhtäläinen ja välitön. — Valtakunta on jaettu vaalipiireihin, joita jokaista kohti pitäisi oikeastaan tulla noin 100,000 asukasta, mutta jotka käytännöllisten syiden vuoksi ovat todellisuudessa muodostuneet hyvin erisuuruiseksi. Piiri valitsee yhden edustajan. Jos joku ehdokas saa

---

¹⁾ *Neumann-Hofer*, Die Entwicklung der Sozialdemokratie bei den Wahlen zum Deutschen Reichstage 1871-1903. — *Georg Adler*, Sozialdemokratie: Handwörterbuch der Staatswissenschaften, y. m.

ehdottoman enemmistön, pidetään hän valittuna; ellei kukaan sellaista saa, toimitetaan uudet vaalit kahden suhteellisesti enimmän anna saaneen ehdokkaan välillä. Saksalainen kutsuu näitä vaaleja nimellä *Stichwahl*, jälkivaalit. Jälkivaaleja joudutaan toimittamaan hyvinkin usein. Kun vielä vaalit toimitetaan suljetuilla lipuilla, voi sanoa että vaaliolot ovat verraten suotuisat sosialidemokrateille, katsomatta haittaan minkä kansanvaltaisuudelle tuottaa se, etteivät edustajat saa mitään palkkaa.

Kun vaalit Saksan valtiopäiville ensi kertaa toimitettiin v. 1871, ei sosialidemokratia voinut kovin kerskua mahdollaan. Kaikista niistä lähes neljästä miljoonasta äänestä, mikä näissä vaaleissa annettiin, tuli vain vähän yli 100,000 eli hiukan vaille 3 pros. puolueen ehdokkaiden osaksi. — Vaali-piirejä on Saksan valtakunnassa 397, mutta vain 91 piirissä annettiin ääniä sosialidemokrateille, 306 piirissä he siis niitä eivät ollenkaan saaneet ja ainoastaan kahdessa piirissä heidän miehensä tuli valituksi valtiopäiville. Ensimmäisenä valtiopäiväkautena oli siis 397 edustajasta sosialidemokrateja vain *kaksi* — toinen niistä Bebel.

Tämän jälkeen on Saksan valtakunnassa toimitettu vaalit yksitoista kertaa. Edustajat valittiin ensi aikoina kolmeksi vuodeksi, mutta myöhemmin on vaalikausi muutettu viisivuotiseksi. Hallituksella sitäpaitsi on oikeus hajottaa valtiopäivät ja määrätä uudet vaalit toimitettavaksi ennen vaalikauden umpeenkulumistakin. Tuota oikeuttaan hallitus on käyttänytkin, joten vaalit on toimitettu useammasti kuin aina säännöllisten vaalikausien kuluttua. Niinpä kolmannet vaalit olivat v. 1877, mutta seuraavat jo v. 1878.

Ensimmäisten vaalien aikana eivät sosialistiset ainekset vielä muodostaneet yhtä ainoata kokonaista puoluetta, eikä vielä toisten vaalienkaan aikana v. 1874. Yhä pysyivät »Yleinen Saksan työväenyhdistys» ja »Sosialidemokratinen työväenpuolue» kahtena eri suuntana. Vasta seuraavana vuonna 1875 — epäsuotuisiksi käyneiden olojen painosta — tapahtui yhtyminen Gothan kongressissa. Mutta eri suunnista huolimatta kohosi sosialidemokratian äänimäärä jo toisissa vaaleissa — täysin tuhansin mainittuna¹⁾ — 350 tuhanteen. Seuraavissa vaaleissa v. 1877 saatiin 493,000 ääntä. Mutta vuoden 1878 vaaleissa oli tulos vain 437,000 ja v. 1881 vieläkin pienempi, 311,000 joka teki noin 6% aneetuista äänistä. Syistä tähän omituiseen ilmiöön tulee edempänä puhe.²⁾ Äänimäärän tuntuvasta vähentymisestä huolimatta viimemainituissa vaaleissa oli sosialidemokratia siis kymmenen vuoden kuluttua ensi vaaleista lukien kuitenkin jo kasvanut kaksinkertaiseksi. Ja seuraava vuosikymmen toi uusia voittoja. Vaaleissa v. 1884 annettiin sosialidemokrateille 549,000 ääntä, v. 1887 763,000 ja v. 1890 1,427,000. Ja viimemainituissa vaaleissa ei mikään muu puolue enään kyennytkään sitä suuruudessa voittamaan. Sosialidemokratia osottautui jo tällöin vahvimaksi ja samalla harjotetuimmaksi puolueeksi.

Yhä valtavampi on puolueen kasvaminen ollut viime vuosikymmenellä. Mainittakoon — lyhyesti tässäkin vain täysin tuhansin — kaikkien annettujen äänien luku sekä sosialidemokrateille tullut äänimäärä eri vaaleissa:

---

¹⁾ Kts. tarkempaa laskelmaa s. 63. (Tässä s. 29. *Toim.*)

²⁾ Kts. s. 63. (Tässä s. 30-31. *Toim.*)

1893	annett. ääniä	7,673,000,	sos.-dem.	1,780,000	eli n.	23 %	annetuista.	
1898	»	»	7,759,000,	»	2,113,000	»	27 %	»
1903	»	»	9,495,000,	»	3,010,000	»	31 %	»

Kun siis sosialidemokratien äänet ensi vaaleissa v. 1871 tuskin olivat $\frac{1}{34}$ annetuista äänistä, tekivät ne niistä lähes $\frac{1}{3}$ viime vaaleissa v. 1903, joihin vaaleihin eduskunnan nykyinen kokoonpano perustuu. — Kuten näimme oli sosialidemokratian äänimäärä jo v. 1890 noussut yli yhden miljoonan. Kahdeksan vuoden kuluttua eli v. 1898 kohosi se jo yli kahden, ja seuraavan viisivuotiskauden kuluttua v. 1903 yli kolmen miljoonan, lisääntyen tällöin edellisistä vaaleista 897,000 äänellä eli $42 \frac{1}{2}$ prosentilla.

Mainittiin edellä, että sosialidemokratia jo v. 1890 oli suurempi kuin mikään muu puolue. Suurimman muista puolueesta, keskuspuolueen, se silloin voitti 85,000 äänellä. Seuraavissa vaaleissa ero oli jo 312,000, sitä seuraavissa 658,000 ja viime vaaleissa yli miljoonan. Kun sosialidemokratit tällöin saivat, kuten mainittiin, yli kolme miljoonaa ääntä, oli keskuspuolueen äänimäärä vain 1,865,000. Ja silti oli viimemainittukin puolue kasvanut edellisistä vaaleista noin 410,000 eli 28 prosenttia! — Lähinnä suurin puolue, kansallisvapaamielinen, oli myös suuresti lisääntynyt, saaden viime vaaldssa 303,000 eli 30 % enemmän ääniä kuin edellisellä kerralla, mutta senkin ääniluku teki vain 1,304,000. Edellisen mainituista suurimmista puolueista sosialidemokratia siis voitti yli miljoonalla, toisen lähes kahdella miljoonalla äänellä. Vaikka keskuspuolue ja kansallisvapaamielinen puolue olivat kumpikin valtavasti kasvaneet, oli sosialidemokratian kasvu kuitenkin yli kaksi

kertaa suurempi kuin edellisen ja lähes kolme kertaa suurempi kuin jälkimäisen. — Muut puolueet eivät kykene lähimaillekaan kilpailemaan sosialidemokratien kanssa. Vaikka koko oikeisto eli vanhoilliset (konservatiivi-) puolueet, joita on useita,¹⁾ laskettaisiin yhteen, ei niiden saama äänimäärä tekisi kuin 1,787,000 ääntä, siis vain jonkun verran enemmän kuin puolet sosialidemokratien äänimäärästä, eikä kaikkien viiden²⁾ vapaamielisenkään puolueen yhteenlaskettu äänimäärä tee kuin 2,242,000, siis vähän enemmän kuin $\frac{2}{3}$ sosialidemokratien äänimäärästä. Saadaksemme äänimäärän, joka voittaisi sosialidemokratit, olisi yhdistettävä kaikki oikeistopuolueet ja kansallisvapaamieliset, ja silloinkin olisi yhteinen äänimäärä 3,092,000 vain hiukkasta suurempi kuin sosialidemokratian.

Edellisissä vertailuissa, joilla on koetettu valaista sosialidemokratian kasvun nopeutta niin sinänsä kuin muiden puolueiden kasvuun nähden, on sosialidemokratiset äänet asetettu rinnan vaaleihin osaaottaneiden antamien eikä kaikkien vaalioikeutettujen omaamien äänien kanssa. Täten ei ole tullut huomioon otetuksi se vaikutus, mikä yleisön kiihkeämmällä tai laimeammalla vaaliosanotolla on suhteiden muodostumiseen. Jos esim. joissakin vaaleissa jostakin satunnaisesta syystä, kuten v. 1887 septennaattikysymyksen vaikutuksesta, osanottajain luku on tavattoman paljon suurempi kuin vaalioikeutettujen lukumäärän suhteellinen kas-

---

¹⁾ Sellaisia ovat saksalais-konservatiivipuolue, vapaakonservatiivipuolue, antisemiittiset puolueet, maanomist. liitto, etelä-Saksan talonpoikaisliitto.

²⁾ Niistä huomattavimmat kansallisvapaamielinen puolue, vapaamielinen yhdistys, vapaamielinen kansanpuolue, etelä-Saksan demokraatit.

vaminen edellisiin vaaleihin verraten, tulee sosialidemokratian kasvaminen näyttämään pienemmältä kuin se todella on, mutta päinvastaisessa tapauksessa taas suuremmalta. Tarkimman mitan puolueen kasvamiselle saa vain vertaamalla sille annettua äänimäärää absoluuttiseen, koko äänimäärään. Tällainen vertailu ei tosin muuta ylempänä esitettyä yleiskuvaa sosialidemokratian puolueen kasvamisesta. Selvyyden vuoksi liitettäkään tähän kuitenkin taulu,¹⁾ joka osoittaa sosialidemokratian äänimäärän suhdetta sekä absoluuttiseen että annettujen äänien lukumäärään eri vaaleissa.

Vaali- vuosi	Valitsijain luku	% koko asu- kasluvusta	Annettujen äänien luku ²⁾	% vaalioikeu- tettujen ääni- määrästä	Sosialide- mokr. äänien luku	% annettujen äänien luvusta	% vaalioikeu- tettui. määrästä
1871	7,656,273	19,4	3,884,803	50,8	113,048	2,91	1,48
1874	8,523,446	20,8	5,190,254	61,1	350,861	6,76	4,12
1877	8,943,028	20,9	5,401,021	60,4	493,258	9,13	5,52
1878	9,124,311	21,4	5,760,947	63,3	437,158	7,59	4,79
1881	9,090,381	20,1	5,097,760	56,1	311,961	6,12	3,43
1884	9,383,074	20,7	5,662,957	60,5	549,990	9,71	5,86
1887	9,769,802	20,9	7,540,938	77,4	763,128	10,12	7,81
1890	10,145,877	21,7	7,228,542	71,4	1,427,298	19,75	14,07
1893	10,628,292	21,3	7,673,973	72,2	1,780,989	23,21	16,76
1898	11,441,094	21,9	7,759,153	67,9	2,113,536	27,24	18,47
1903	12,528,963	22,2	9,495,762	75,8	3,010,756	31,71	24,03

¹⁾ T:ri *Neumann-Hoferin* tekemä.

²⁾ Tässä kuten muuallakin esityksessä tarkotetaan annettuja hyväksytyjä ääniä.

Luotakoon nyt silmäys sosialidemokratian alueelliseen leviämiseen. — Muistamme, että ensi vaaleissa useimmista piireistä sosialidemokratit eivät ollenkaan saaneet ääniä, ja että vain kahdessa piirissä he saivat ehdokkaansa hyväksytyksi. Näissä piireissä vain heidän äänimääränsä siis nousi yli 50 % annetuista äänistä, eikä sellaisiakaan piirejä, missä se kohosi yli 40 % ollut kuin viisi. Mutta kuten äänimäärään nähden niin tässäkin suhteessa osottivat jo toiset vaalit melkoista edistystä. Piirejä, joista ääniä puolueelle annettiin, oli 162, sellaisia taas missä äänimäärä nousi yli 50 % 13 ja yli 40 % 33. V. 1877 sai puolue ääniä 196 piiristä, täydellisen enemmistön 10:ssä, ja yli 40 % 21 piirissä. Mutta molemmissa seuraavissa vaaleissa luvut alentuvat. V. 1878 oli puolueen kannattajia vielä 190 piirissä, enemmistö 2:ssa ja yli 40 % 19 piirissä. V. 1881 aleni piirien luku, mistä sosialidemokratisia ääniä annettiin 173:een, eikä enemmistöä saatu missään piirissä. Puolue olisi jäänyt seuraavaksi vaalikaudeksi kokonaan ilman edustajia, elleivät jälkivaalit olisi heille tuottaneet 13 sijaa. Sellaisiakin piirejä, joissa äänimäärä kohosi yli 40 % oli vain 8. Sama ilmiö mitä äänimäärät mainituilta vuosilta osottivat esiintyy siis tässäkin: puolue melkoisesti taantui v. 1878 ja etenkin v. 1881 vaaleissa. Miksi niin? Kaksi murhayritystä oli tehty keisaria vastaan alkupuolella vuotta 1878, ja vuoden vaalit tapahtuivat murhayritysten vaikuttaman painostavan mielialan vallitessa. Siitä vuoden 1878 huono tulos. Loppupuolella samaa vuotta säädettiin sitten — murhayritysten johdosta — poikkeuslaki sosialidemokratian muka yleisvahingollisten pyrkimysten ehkäisemiseksi. Lain vaikutus oli ruhjova, sitä todistavat vaalit v. 1881, jotka olivat ensimmäiset sen painon

alaisina. Mutta sittekään se ei kyennyt puoluetta musertamaan. Ammattiyhdistysten kiertotietä puolue osasi välttää sen kasvamiselle asettamat esteet, ja jo v. 1884 vaaleissa, kuten edellä nähtiin, se alkoi seuraavan vuosikymmenen voittosarjan poikkeuslain yhä voimassa ollessa — laki nim. lakkautettiin vasta v. 1890 —, voittosarjan jota sitten jatkui, niinkuin edellisestä tiedämme, viime vuosikymmenellä. Mainittakoon vain lyhyesti tulokset puolueen alueellisesta laajenemisesta mainittujen vuoksien kuluessa:

V. 1884	piirejä	joista	ääniä	annettiin:	219;
V. 1887	»	»	»	»	257;
V. 1890	»	»	»	»	343;
V. 1893	»	»	»	»	381;
V. 1898	»	»	»	»	385;
V. 1903			»	»	394;

V. 1884	enemmistö	9:ssä,	yli 40 %	21:ssä	piirissä.
V. 1887	»	6:ssa,	»	16:ssa	»
V. 1890	»	20:ssä,	»	46:ssa	»
V. 1893	»	24:ssä,	»	60:ssä	»
V. 1898	»	33:ssa,	»	83:ssa	»
V. 1903	»	56:ssa,	»	105:ssä	»

Viime vaaleissa oli siis vain kolme piiriä, mistä puolue ei ääniä saanut. Toiselta puolen löytyi sellaisiakin piirejä, joissa puolueen äänimäärä kohosi yli 60, vieläpä yli 70 prosentin, kuten tapahtui muutamissa Berlinin ja Hampurin piireissä. Muuten suurkaupungit yleensäkin ovat parhaita sosialidemokratian varustuksia. Mainituissa kaupungeissa kokonaisuudessaankin puolueen äänimäärä nousi yli 60 %, ja Lybeckissäkin yli 50 %. — Saksan valtioista taas Saksin kuningaskunta on se, jossa sosialidemokratialla on vankin

pohja. Siinä maassa annetuista äänistä tuli vaaleissa v. 1903 sosialidemokratien osalle kokonaista 59 %. Missään muussa suuremmassa valtiossa ei puolueen äänimäärä nouse yli 50 % eikä edes siihen prosenttimäärään, mihin se kohoaa Saksan valtakunnassa kokonaisuudessaan, nim. 32. Preussissa se tekee noin 29 %, Württembergissä 27 % ja Baijerissa ja Badenissa vieläkin vähemmän, 22 %. — Vuoden 1903 vaalitulokseen nähden on se seikka erityisesti huomattava, että tällöin sosialidemokratian kannatus oli paljoo tasaisemmin kuin ennen jakautunut yli koko valtakunnan, ja myöskin että sen sijaan kuin v. 1898 sosialidemokratian äänimäärä vähentyi 120 piirissä, se 1903 tapahtui vain 10:ssä, joissa piireissä, lännen ja idän rajamailla ollen, kansalliset pyrintöt ovat saaneet etusijan.

Etsiessään syitä sosialidemokratian verraten heikompaan kannatukseen etelä- kuin pohjois-Saksassa, johtuu ajatus ehdottomasti eri uskontojen erilaiseen vaikutukseen. Helposti voi todistaakin että katoliset alueet ovat olleet paljon vähemmän alttiit sosialististen aatteiden leviämislle kuin protestanttiset. Vaalipiireistä on evankelisia 252, katolisia 145; jälkimäisiä on siis vähän enemmän kuin puolet edellisistä. Mutta tällainen ei ole suinkaan sosialidemokratian äänimääräin suhde evankelisissa ja katolisissa piireissä. Evankelisista piireistä oli sellaisia, mistä sosialidemokratit saivat ääniä yli 35 %, 123, mutta katolista piireistä oli sellaisia vain 9. Evankelisia oli 93 piiriä, missä puolueelle annettiin 11-35 % ääniä, mutta katolisia ainoastaan 39. Ja nykyisen vaalikauden 81:stä sosialidemokratien edustajasta on vain 4 katolisista vaalipiireistä valittuja. Mutta vaikka sosialidemokratia ei vielä olekaan ennettänyt levitä laajem-

malle katolisilla alueilla, niin on huomattava että juuri nämä alueet viime aikoina ovat osottaneet puolueen mitä voimakainta kasvamista. Viime vaaleissa edellisiin nähden oli kasvaminen Badenissa 40 %, Baijerissa ja Würtembergissä kummassakin 50 %.

Sosialidemokratian edustajain lukumäärä oli ensi vaalikautena 2, nykyisenä 81; siinä ne rajat, joiden sisällä kehitys on tapahtunut. Vaalikautena 1873-76 oli edustajia 9; 5 seuraavana vaalikautena 1877-78, 12; 1878-1881, 9; 1881-1884, 13; 1884-87, 25; 1887-90, 11; 1890-93, 36; 1893-98, 48; 1898-1903, 58. Ja nykyään, kuten mainittu, 81. Nämä numerot osottavat puolueen edustajain lukua kunkin vaalikauden lopussa; vähäisiin vaihteluihin, mitkä tapahtuvat vaalikausien kuluessa, ei ole syytä kiinnittää huomiota. Että jälleen puolueen edustajain luku on tavallisesti suurempi kuin niiden piirien luku, joissa puolue on vaaleissa saavuttanut enemmistön, riippuu siitä, että jälkivaalitkin usein tuottavat voittoja. V. 1893 otti puolue osaa 83 jälkivaaliin ja voitti 20. V. 1898 voitti se 98 vaalista 24. Mutta viime vaaleissa oli onni epäsuotuisampi, 118 vaalista voittiin vain 25:ssä. Ja kumma kyllä, kadotettujen joukossa oli muutamia puolueen vanhoja tukipaikkoja, joissa voittamista pidettiin itsestään selvänä. Tämä osottaa että sellaisissakin piireissä, missä usein on saatu enemmistö, voidaan satunnaisten seikkain vaikutuksesta kärsiä tappio ja että puolueen pysyväisesti vallottamiksi alueiksi voidaan katsoa vain niitä piirejä, joissa puolueen äänimäärä tekee enemmän kuin puolet piirin kaikista äänistä. Mutta sellaisia piirejä, missä enemmän kuin puolet kaikista vaalioikeutetuista on sosialidemokrateille antanut äänensä, oli v. 1898 vain 2;

v. 1903 oli niitä jo kuitenkin 13, joista Berlinissä oli 4, Hamburgissa 2. — Miehiä, jotka ovat edustaneet puoluetta kaikilla valtiopäivillä, ensimmäisistä nykyisiin saakka, on vain yksi: Bebel. Pari kertaa ensi aikoina valitsi hänet eräs Dresdenin piiri, viime aikoina on hänet valittu säännöllisesti kuusi kertaa Hamburgista, kerran kuitenkin Strassburgista. — Toinen puolueen merkkimiehistä, Liebknecht, edusti puoluetta kaikilla valtiopäivillä vuodesta 1874 kuolemaansa saakka v. 1900.

Jos vertaamme puolueen äänimäärän ja kaikkiaan annettujen äänien suhdetta sosialidemokratisten edustajain ja kaikkien edustajain suhteeseen, niin huomaamme hämmästyttävän ilmiön: suhteet eivät läheskään vastaa toisiaan. Puolueen äänimäärähän on lähes kolmas osa annetuista äänistä. Eikö siis sen edustajain luku pitäisi olla kolmannes kaikista valtiopäiväedustajista? Mutta sitä se ei kuitenkaan ole, vaan ainoastaan lähimaille viides osa. Äänimäärän mukaan sosialidemokrateilla pitäisi olla $31 \frac{3}{4}$ % kaikista edustajista, mutta onkin vain $20 \frac{1}{2}$ %. Ja toiselta puolen puolueilla, jotka ovat melkoista pienemmät sosialidemokratista, on *enemmän* edustajia kuin viime-mainitulla. Keskuspuolueena sanoimme viime vaaleissa jääneen yli miljoonalla äänellä sosialidemokratista jälempäkin, ja kuitenkin keskuspuolueella on 100 edustajaa, mutta sosialidemokratisella vain 81. Kuinka tämä on selitettävissä?

Pääsyyinä näihin kohtuuttomiin suhteisiin on nykyinen maantieteellinen vaalitapa, jonka mukaan vähemmistöt jäävät edustuksetta. Kun muistamme kuinka suuri joukko on piirejä, joissa sosialidemokratein äänimäärä nouse aina yli 40 % — puhumattakaan muista —, mutta joissa he eivät kui-

tenkaan ole voittaneet, kuinka suunnaton siis se sosialidemokratinen aines on joka jää edustuksetta, niin selviää helposti, minkä vaurion nykyinen vaalitapa puolueelle tuottaa. Jos viime vaaleissa suhteellinen vaalitapa olisi ollut voimassa, olisi sosialidemokratia saanut nykysille valtiopäiville 126 edustajaa, siis ei vähempää kuin 45 edustajaa nykyisten lisäksi, kun taas sen vaarallisimman kilpailijan, keskuspuolueen, edustajain luku olisi vähentynyt 22:lla, 100:sta 78:aan. Vielä tuntuvampi olisi erotus ollut v. 1898 vaaleissa, jolloin edustajan asemasta sosialidemokratia olisi suhteellisilla vaaleilla saanut 108, edustajaa, siis lähes kaksi kertaa enemmän. Oikeudellisuuden kannalta näin ollen suhteellinen vaalitapa näyttäisi toivottavalta. Mutta että myöskin ylläesitetty suhteettomasta vaalitivasta johtuva epäkohta saattaa kääntyä — ja tulevaisuudessa varmaan vielä suuremmassa määrin on kääntyvä — puolueen eduksi, siitä on jo pettämättömiä merkkejä. Viitattakoon vain Saksin kuningaskuntaan, missä puolueen äänimäärä ei ole kohonnut täyteen 60%, mutta maan 23 edustajasta on 22 sosialidemokrateja, tai Berliiniin, missä sosialidemokratien äänimäärä tekee $\frac{2}{3}$, mutta edustajain luku $\frac{5}{6}$. Ja vielä: sen sijaan että edustuksetta jääneitä vaalipiirejä keskuspuolueella oli v. 1898 131, v. 1903 172, oli sosialidemokrateilla niitä edellisenä vuonna 329, mutta jälkimäisenä vain 313. Suhteettomasta vaalitivasta puolueelle johtuva vaurio alkaa siis pienentyä. Samaa todistaa sekin että kun puolueen äänimäärä kasvoi edellisistä vaaleista $4\frac{1}{2}$ prosentilla, edustajain luku samalla kertaa kohosi $6\frac{1}{2}$ prosentilla.

Huomattava on myös se merkitys, mikä vaalipiirien erilaisella suuruudella on sosialidemokratian edustukseen.

Esityksen alkupuolella jo mainittiin, että ei ole pysytty määräkssä että kutakin piiriä kohti pitäisi tulla 100,000 asukasta. Kun jo piirejä muodostettaessa on valtioiden rajoja eikä asukaslukua pidetty silmällä, eikä myöskään piirien tasotuksia ole pantu koskaan toimeen, ovat piirit muodostuneet perin erisuuruisiksi. Pienimmässä piirissä ei ole 10,000:tta vaalioikeutettua, suurimmassa on taas 183,000. Ja kumpikin vaalipiiri valitsee sentään vain yhden edustajan, vaikka toinen on 19 kertaa suurempi toista. — Vaalipiirit saattaa ryhmittää niin että sadassa suurimmassa vaalipiirissä on kussakin yli 34,000 vaalioikeutettua, sadassa pienimmässä kussakin alle 22,500, jäljellä olevissa 197 piirissä 22,500 ja 34,000 välillä. Kun nyt puolue sadasta suurimmasta piiristä v. 1903 sai 53 edustajaa, sai se sadasta pienimmästä vain 3. Sellaisia piirejä taas, joissa puolueelle annettiin ainakin 20% äänistä, oli mainittujen suurinten joukossa 87, mutta pienimmistä vain 31.

Vaalipiirien epäsuhtaisuudesta johtuva haitta on lisäksi sellainen, ettei sen voi sanoa pienenevän, vaan päinvastoin kasvavan. Mutta että tuollaisista esteistä huolimatta sosialidemokratian vastainen kehitys tulee olemaan suuremoinen, sen voi päättää puolueen tähänastisesta menestyksestä. Että taas tämä menestys on käynyt yli odotusten, siitä lienevät yllä esityt numerot tarpeeksi selvänä todistena. **K. W. R.**

VANHA JA UUSI VALLANKUMOUS.

Tällä otsakkeella julkaisee *Karl Kautsky* erittäin huomattavan kirjoituksen viime aikain suurten kumousilmiöitten johdosta Venäjällä. Kirjotus on julaistuna eräässä vast'ikään ilmestyneessä saksalaisessa julkaisussa, jonka nimenä on kolme vuosilukua: 1649-1789-1905, ja joka sisältää useita tunnetuilta sosialidemokratisilta kirjailijoilta arvokkaita sekä kertovia että vertailevia selontekoja noitten kolmen tähänastisen uudemman maailmanhistorian varmaan suurimpain ja kuuluisimpain vallankumousvuosien historiasta. Suomennamme tuon kirjoituksen kokonaisuudessaan tähän:

Mitä moni meidän omista miehistämme vuosi sitte vielä tahtoi epäillä, sen nykyään typerinkin oivaltaa: Venäjä on nykyään keskellä vallankumousta, jonka voimaan ja merkitykseen nähden voi asettaa niitten molempain rinnalle, mitkä historiassa tähän saakka ovat olleet suurimmat, nim. Englannin vallankumous v. 1649 ja Ranskan v. 1789.

Tulee helposti tehneeksi vertailuja niitten kesken, ja niitten pintapuolinen yhtäläisyys onkin silmiinpistävä. Kaikkissa näissä vallankumouksissa on ollut kysymyksessä taistelu itsevaltiutta vastaan, jota vastaan on noussut kansan suuri joukko, koska sen ies oli käynyt sietämättömäksi, koska itsevaltius polki maan kurjuuteen, lokaan ja häpeään.

Mutta pitemmälle ei juuri yhtäläisyys ulotu. Me kohtaamme heti syvälle meneviä erotuksia, niin pian kun käymme valtiollisen päällyspinnan alle ja tarkastamme luokkavastakohtia, jotka vaikuttavat liikkeen ajovoimina.

Suuren erotuksen entisten vallankumousten ja nykyisen vallankumouksen välillä löydämme ensiksikin siinä, että nyt proletariati astuu ensi kertaa maailmanhistoriassa itsenäisenä, voitokkaana johtavana voimana esille. Kommunin kapinassa Pariisissa nousi vaan yhden ainoan kaupungin proletariati, ja muutamissa viikoissa se kukistettiin. Mutta nyt on edessämme vallankumous, joka ulottuu Jäämerestä Mustaan mereen, Itämerestä Suureen valtamereseen ja joka on ollut käynnissä kokonaisen vuoden ajan. Proletariatien voima kuitenkin vaan yhä kasvaa ja itsetietoisuus lisääntyy.

Tosin köyhälistöllä ei vielä ole valta käsissään, ei vielä ole proletariati-diktaturi, ei siis vallankumous ole sosialistinen, on vaan sen alkua. Venäjän köyhälistö katkoo vasta kahleitaan saadakseen kätensä vapaiksi luokkataisteluun kapitalia vastaan, se ei tunne vielä itseään tarpeeksi vahvaksi ryhtymään kapitalistista tuotantotapaa muuttamaan. Mutta jo se seikka, että köyhälistö saa käsiinsä luokkataisteluun sopivat aseet, on sosialistiselta kannalta katsoen ääretön edistys vuosien 1649 ja 1789 vallankumouksiin nähden.

Kummassakin näistä vallankumouksista oli voitokkaana luokkana kapitalistiluokka. Mutta se elää sekä poliitisesti että taloudellisesti siitä, että se anastaa toisten työn tuloksia. Se ei ole koskaan tehnyt vallankumousta, aina vaan nylkenyt ja anastanut. Vallankumouksen tekemisen vaaroineen ja taisteluineen on se jättänyt aina kansajoukoille. Niissä taas ei 17 ja 18 vuosisadalla ollut proletariati pää-aineksenä, vaan pikkuporvaristo; köyhälistö muodosti vaan itsetiedottoman kannattajajoukon. Se oli jättiläiskaupunkien Lontoon ja Parisin urhea ja itsetietoinen pikkuporvaristo,

joka uskalsi astua eturintamaan taistelussa itsevaltiutta vastaan ja jolle myös onnistui itsevaltiuden kukistaminen.

Venäjän pikkuporvaristo ei ole koskaan ollut urhea eikä itsetietoinen, ei ainakaan viimeisinä vuosisatoina, jolloin Venäjällä on tsaarius ollut vallalla. Uusia aineksia keskuuteensa sai se talonpojista, jotka vielä muutama vuosikymmen takaperin olivat maaorjuudessa. Ja sellaista jättiläiskaupunkia, joka koko maata hallitsee, ei Venäjällä ole. Sitäpaitsi ovat pääkaupungit jo Englannissa ja Ranskassakin menettäneet mahtiasemansa, joka niiden täytyy jakaa teollisuuskeskukset kanssa, eikä Länsi-Europassakaan pikkuporvaristo enään ole vallankumouksellinen, vaan päinvastoin on tullut taantumuksen ja hallitusvallan parhaaksi tueksi.

Ei siis mikään ihme, että Venäjän pikkuporvaristo yhdessä ryysyköyhälistön kanssa ilmestyy vallankumousta vastustavana elementtinä, jonka poliisi heti ottaakin suojaansa, kukistaakseen sen avulla koko vallankumouksen. Mutta koska tällä pikkuporvaristolla ei ole mitään poliitista ohjelmaa, ei mitään poliitista päämäärää, voi se käydä taisteluaan ainoastaan yksityisten etujensa kiihottamana tai kostonhimosta. Mutta etuja ei ole paljoa saavutettavissa taistelussa köyhää proletariota vastaan, haavoja vaan ja vaaroja, koska köyhälistö on vielä asestettukin, ja taantumismielisestä pikkuporvarista tulee, sittekun sillä ei enään ole valtiollisia ihanteita, yht'aikaa pelkuri ja raaka; raivonsa maljan vuodattaa se vain heikoimpain yli. Se ryöstää mielellään naisia ja lapsia, ja nykyisessä taistelussaan vallankumousta vastaan tappaa se mielellään juutalaisia ja yksinäisiä ylioppilaita, mutta eipäs käy järjestyneen työväen kimpuun. Niin muuttuu Venäjällä vastavallankumous pelkäksi

ryöstämiseksi ja murhaamiseksi, niin esiintyy vallankumouksellinen köyhälistö taistelussaan taantumusta vastaan nykyään jo valtiollisestikin yhteiskunnan säilymisen välttämättömänä ehtona, niinkuin se taloudellisesti jo pitkät ajat on ollut sen tärkein ehto. Mutta toiselta puolen osottautuu samalla tavoin myös pikkuporvaristo, sikäli kuin se ei liity köyhälistöön, valtiollisesti kansankerrokseksi, joka voi enää saada aikaan vain turmiota ja häiritä yhteiskunnan tilaa, niinkuin se taloudellisesti on jo suurimmaksi osaksi muuttunut yhteiskuntaruumiissa eläväksi loissikiökiksi, joka vain sen kustannuksella voi jatkaa olemassaoloaan.

Pikkuporvariston rinnalla oli tärkeimpänä tekijänä entisissä vallankumouksissa talonpojat. He olivat tosin talonpoikaissodan aikana osottaneet, että kyllä saavat valtion *horjumaan*, mutta eivät kyenneet ottamaan haltuunsa valtiollista herruutta. Talonpojat eivät esiinny enää minään puolueena, minään poliitisena armeijana, vaan muitten poliitisten armeijojen tai puolueitten *apujoukkoina*, jotka kuitenkin eivät ole merkitystä vailla, sillä he voivat, liittymällä puoleen tai toiseen ratkasevasti vaikuttaa voiton tai tappion hyväksi. Ranskassa he pelastivat v. 1848 vallankumouksen tappiosta ja v. 1789 he estivät sen voittokulun.

Osa, jota talonpojat näyttelivät Ranskan vallankumouksessa, oli kokonaan toisellaan kuin heidän Englannin vallankumouksessa näyttelemänsä osa. Ranskassa oli aatelisten ja kirkon maanomistuksen suhteen aivan feodalin järjestys; niin aateliset kuin kirkkokin saivat toimeentulonsa siten, että nylkivät talonpoikia, jotka he olivatkin siten saattaneet uskomattoman kurjaan tilaan, kun näet hovipapiston arvonimen saaneitten mahtien ei tar-

vinnut edes maksaa siitä työstä, jonka talonpojat olivat pakotetut heille suorittamaan. Tämmösen maaomistuksen poistaminen muodostuikin yhdeksi vallankumouksen tärkeimmistä tehtävistä ja oli myös sinä siteenä, joka lujasti kiinnitti talonpojat vallankumoukseen.

Englannissa oli vanha läänitysaateli ruusujen sodan aikana hävinnyt ja korvattu äskenleivotulla aatelilla, jonka ymmärsi kapitalistiset tarpeet sangen hyvin. Uskonpuhdistus oli antanut tälle aatelille vielä kirkonkin tilukset. Vanha läänityslaitos oli 17:n neljällä vuosisadalla kokonaan sammunut. Missä vielä oli talonpoikia, siellä olivat ne vapaita ja viljelemäinsä maitten isäntiä. Suurille maatiluksille ei siis voitu pakottaa talonpoikia työhön, vaan niitä viljelivät kapitalistiset vuokraajat palkkatyöväen avulla. Maataomistava aateli oli vaan vähässä määrässä hoviaatelia, suurimmaksi osaksi asui se ympäri vuoden tiluksillaan, hoitaen tuomarinistuinta tai ottaen osaa kunnallishallintoon.

Sentähden ei Englannin vallankumousta seurannutkaan mikään yleinen mullistus maanomistusoloissa. Tosin otettiin lukuisia tiloja takavarikkoon mutta se oli *poliittinen* eikä *yhteiskunnallinen* toimenpide. Miten halukkaita talonpojat ja vuokraajat olivatkin käymään suurtiloihin käsiksi, ei kuitenkaan huutava hätä pakottanut heitä niitä palottelemaan, ja sen lisäksi palkkaproletariatien lukuisuus pelottikin heitä semmoisista puuhista, sillä eihän ensinkään ollut sanottu, ettei lopuksi heidänkin olisi käynyt huonosti. Englantilainen suurmaanomistus ei jäänyt ainoastaan vallankumouksen yli, vaan meni vielä kompromissiin suurporvariston kanssa, joka pikkuporvariston valtaan oli kyllästynyt, ja siten vah-

visti herruutensa niin lujaksi, että tuskin maalaisyylimystö edes Unkarissa istuu niin lujasti satulassa kuin se.

Toisin tulevat tapaukset kulkemaan Venäjällä, missä talonpojat, kaikista pienistä erilaisuuksista huolimatta ylipäänsä ovat samallaisessa asemassa kuin Ranskan talonpojat ennen suurta vallankumousta. Tuloksiin katsoen ne myös tulevat olemaan samallaiset, sillä Venäjänkin vallankumouksesta on odotettavissa suurtilojen häviö ja maan jakaantuminen pieniin talonpoikaistiloihin. Paitsi itsevaltiutta, tulevat siis suurtilatkin maksamaan osansa vallankumouksen laskuista.

On mahdotonta edeltäpäin sanoa, minkälaiseksi uudelle perustukselle laskettu tuotantotapa maalla muodostuu, mutta yksi seikka on kuitenkin varma: myös siinä suhteessa tulee Venäjän vallankumous olemaan Ranskan vallankumouksen kaltainen, että suurtilojen jakautuminen muodostuu siksi siteeksi, joka erottamattomasti kiinnittää talonpojan vallankumoukseen. Vielä emme tiedä, mitä rotutaisteluita uusi vallankumous kätkee helmaansa, ehkä tulee erimielisyyksiä talonpoikain ja kaupunkien proletariatin välillä, mutta edelliset tulevat kumminkin kynsin hampain puolustamaan vallankumousta kaikkia niitä vastaan, jotka tahtovat Venäjän maalaisväestölle tuoda uudestaan aatelisherruutta, olkootpa nuo tahtajat vaikka ulkovaltioistakin. Ja niin tulemmeikin kolmanteen tekijään, siihen *ulkonaiseen asemaan*, jonka vallankumous saa aikaan.

17:nnellä vuosisadalla oli kansainvälinen liike vielä niin pieni, että Englannin vallankumous jäi vallan paikalliseksi, eikä saanut muussa Euroopassa juuri ollenkaan vastakaikua. Ei tullut mitään ulkonaisia sotia, vaan pitkä sisällinen sota,

joka oli seurauksena maalaisaateliston suuresta vastustuskyvystä, ja joka johti vallankumoukselliseen sotilasvaltaan ja vihdoinkin voitokkaan kenraali Cromwellin diktatureihin.

18:nneen vuosisadan lopulla oli jo kehittyneempi liike Euroopan eri valtioiden välillä, ja niinpä Ranskan vallankumous tärisytti koko Eurooppaa; mutta sen vapauspyrkimykset saivat vaan heikkoa vastakaikua. »Täristys» johtui vaan sodasta, jota Euroopan yhdistyneet monarkit kävivät tasavaltaa vastaan, ja josta oli seurauksena taas sotilasvalta Ranskassa sekä lopuksi voitokkaan kenraali Napoleonin johtama keisarikunta.

Nyt 20:nneen vuosisadan alussa ovat kansainväliset suhteet tulleet paljokaan likeisemmiksi, niin että jo Venäjän vallankumouksen alku riitti saamaan innostunutta vastakaikua koko maailman köyhälistössä ja virkistyttämään sen luokkataistelua, riitti järkyttämään koko Itävallan keisarikuntaa.

Sitävastoin ei voi ajatella, että Euroopan valtat yhtyisivät vallankumousta vastaan, kuten v. 1793. Ei tarvitse odottaakaan mitään liittoa vallankumousta vastaan, yhden ainoan vallan arvellaan ryhtyvän välittämään ja se on *Saksan valtakunta*. Mutta kyllä Saksan hallituskin vaan tulee miettimään, ennenkuin ryhtyy sotaan, mistä ei tule kansan sotaa, vaan hallituksen sota, josta tulisi yhtä vihattu kuin oli Venäjän hallituksen sota Jaappania vastaan ja josta olisi Saksan hallitukselle ehkä yhtä onnettomat seuraukset kuin tsaariudellekin. Ja olipa sen asian laita miten tahansa, se on kuitenkin varma, ettei meidän missään tapauksessa tarvitse pelätä jaksoa maailmansotia, kuten Ranskan vallankumous aiheutti, eikä myöskään ole mitään pelkoa siitä, että Venäjän vallankumous päättyy mihinkään sotilasdiktatureihin.

tai jonkinlaiseen pyhään alliansiin. Vaan mahdollisesti sen johdosta puhkeaa joukko euroalaisia vallankumouksia, jotka päättyvät proletariatidiktatureihin, köyhälistön valtaan, josta taas vuorostaan tulee sosialistisen yhteiskunnan aatto-päivä.

KATSUKSIA

POLITIIKKA.

»**Suomi ulkomailla**» on ollut sangen suosittu otsake porvarislehtien hyvinvalikoiduissa uutisissa viime vuosina. Seuraava Ruotsin Aftonbladetin 28 p. jouluk. 1905 julkaisema makupala näkyy aivan unohtuneen. Eräs Suomessa asuva tanskalainen liikemies kertoo joululle Köpenhaminaan tullessaan asemasta täällä: »Sosialistiset työmiehet, 'punanen puolue', ne vaarana ovat (!). Nepä itsepintaisen esiintymisensä ja anarkististen taipumustensa takia olivat muuten niin loistavasti ja tyynesti suoritetun valtiollisen suurlakon aikana turmella kaikki voiton hedelmät. Onneksi (!) muodostui heille vastapainoksi porvariskaarti, joka oli valmiina, jos tarvis vaatisi, mahdollia ryhtymään asioihin, jos punanen puolue olisi yrittänyt luoda anarkiaa kaupunkeihin.

Tämä kaarti on muuten vieläkin toimessa (tiedonantaja kuuluu itse siihen) ja kaikilla sen jäsenillä on yötä päivää täydessä panoksessa olevat aseet yllään ja ovat he

valmiit kutsuttaessa saapumaan hyvin lyhyessä ajassa.

Punasta puoluetta tukevat, tosin salassa, vanhat suomenmieliset, mutta vastustavat sitä voimakkaasti perustuslailliset työmiehet.

Suomen rauhalle olisi vaarallista, jos terrorismi tulisi ohjiin Venäjällä. Anarkia Venäjällä toisi hirmuvallan ilman vertaa. Kaikki tyynnet ainekset ovat valmistuneet siihen, että voi käydä välttämättömäksi ryhtyä vakavaan taisteluun ehkäistäkseen mahdollisen alhaisovallan (pöbelvälde) Venäjältä leviämistä yli Suomen rajan.» —

Alkupuoli ei kaipaa selityksiä. Suomen järjestynyt työväki on kotimaassakin saanut kauniit kiitokset suurtyöstään kansallislakossa eikä ihmettele, että yläluokka ilkeenee ulkomaillekin levitellä häpeäänsä; eihän sentään olisi tarvinnut olla niin kaino ja kertoa Theslöfin kaartin vain olleen »valmiina», olisi vaan sanonut, niinkuin ajatellaan, että se suoraan »pelasti isänmaan!» — Hauska tieto muu-

ten tuo porvariskaartin »täysistä panoksista», jolle niin kauniina taustana ovat herraslehtiemme urkkijanuuskimiset jokaisen sosiaalidemokratian jäljessä.

Uusi tieto ei ole, että Venäjän terrorismi ja anarkismi ovat vaaralliset Suomen rauhalle, ja se näyttääkin toteutuvan päivä päivältä, kun hirmuvaltainen ja anarkistinen hallitus »rauhoitettuaan» Itämeren maakunnat alkaa täällä kiristystoimenpiteitä suunnitella. Outo ei myöskään ole uutinen, että muutamat piirit ovat valmiit »täysillä panoksillaan» ehkäisemään »alhaisovaltan» — lue: kansanvaltan — ulottumasta Suomeen, jos se Venällä voittaisikin!!! — Suomen järjestykseen pyrkivä työväki varustautuu rauhallista suurlakkoa varten; »porvarikaartit» — »lahtarien» ja kuularuisKujen avulla — valmistautuvat sen sotkemaan; ja sittenkään ei muka tarvita järjestyksen pitäjiä. — Piru nauraa!

Painovapauslaki. Lainvalmistelukomitean laatima ehdotus painovapauslaiksi on ollut sanomalehdissä julkaistuna, ja näyttäisi se olevan jokseenkin onnistumaton tekele. Jos kerran laissa määrättäisiin, niinkuin mainittu komitea m. m. ehdottaa, että senaatin, säätyjen, niiden valiokuntain y. m. viranomaisten esitysten julkaiseminen on kielletty, että prokuraattori edeltäpäin sensuroisi kaiken ulkomaalaisen kirjallisuuden, mitä maassa tahdotaan levittää, että kaikkia painotuotteita on jätettävä,

ennenkuin ne liikkeeseen laskeetaan, kappale poliisille ja että samoin poliisikamari toimittaa painotuotteiden takavarikkoon ottamisen, tietysti tunnetun taitonsa ja kirjallisen arvostelukykynsä mukaisesti, — niin ei sellaista painolakiä toki kehtaisi enää sanoa painovapauslaiksi. Jotkut vanhoillisen lehdet kuitenkin yrittivät alussa mainittua ehdotusta kehua, mutta lienevät jälkeinpäin itsekänsä säikähtäneet.

Sos.-dem. puoluehallinnon **Suhteesta viime aikain merkittäviin tapauksiin** meillä lausuu Ruotsin Socialdemokratenin tšekäläinen kirjeenvaihtaja tehdesään arvostelun. Huomautettuaan viipurilaisen järjestön sairaanhoitonneuvojan pyynnön ja dynamiitivarkauden johdosta, että puoluehallinnolle ne ovat täysin vieraat jatkaa kirjottaja:

»Joka tapauksessa täytyy moinen menettely puolueen selän takana leimata sopimattomaksi, vaikkakin se olisi tehty jonkinmoisessa hyvässä tarkoituksessa. Tästä ja monesta muusta näkyy kuitenkin, kuin olisi suomalaiselta puoluehallinnolta jäänyt yhtä ja toista tekemättä valtiollisen johdon lankojen kokoamisessa niihin vastuunalaisiin käsiin, joissa niiden on oltava.»

Meidän puoluehallinnon taholta on huomautettu, ettei se ole mikään hallitusvirasto, joka koikoi johtolankoja käsiinsä; se vain välittää puoluejärjestöjen kes-

kenäisiä ja yhteisiä asioita tarkemmin määrittelemättä näiden puolueen ohjelmassa pysyvää politiikkaa; yksityisten puolueen jäsenten teoista ei se voi olla vastuussa saatikka sitten järjestöihin juuri tunkeutuneitten sotkijain, joille puolueen ohjelma ja sen menettelytapa ovat varsin outoja. Niin tärkeä kuin puolueen eheys onkin, ei sitä kuitenkaan saa ostaa järjestöjen itsenäisyyden menettämällä.

KIRJALLISUUTTA.

Tulevaisuutta kohti. Sosiaalipoliittisia esitelmiä. Suomeksi julaissut *N. R. af Ursin*. — Otavan kustantama.

Tällä suomennoskokoelmalla, jossa on edustettuna kahdeksan tunnettua sosialistista kirjailijaa, on t:ri Ursin liittänyt arvokkaan lisän meidän sosialistiseen kirjallisuuteemme. Tässä ei tietystikään ole tilaa seikkaperäisesti tehdä selkoa noitten eri esitelmän sisällyksestä, mutta edes jonkinlaisen yleiskatsauksen saamiseksi tahdon sentään kiinnittää huomiota niihin kohtiin, mitkä mielestäni ovat tärkeimmät.

Ensimmäinen esitelmä »Oikea ja väärä yhteiskunta» on englantilaisen runoilija-taiteilija-ajattelijan *Villiam Morris'in* kirjottama, jolta ennestään on suomeksi käännetty kuuluisa utopistinen kuvaus »Ihanemaa». Alkupuoli tätä esitelmiä, missä puhutaan »väärästä» yhteiskunnasta ja sen epäkohdista, on ehdottomasti pätevämpää kuin

loppuosa, missä Morris'in utopismi käy esille juuri siitä, että hän puhuu sosialistisesta yhteiskunnasta ikäänkuin me sen rakentaisimme tämän vanhan sijalle siksi että se on »oikea», vaikka sitä ei kukaan rakenna, vaan se syntyy taloudellisen kehityksen pakosta. — Paljon huomattavampi on seuraava *Lassallen* mainio esitelmä (nimeltä »Työväen ohjelma») »nykyisen historiallisen aikakauden ja työväen-aatteen yhteydestä». Suurpiirteisesti esitetään siinä ensin uuden ajan yhteiskuntataloudellinen kehitys pääkohdissaan, keskiaikaisen maanomistukseen perustuvan yhteiskuntajärjestelmän häviö, kapitalistisen järjestelmän synty, — erityisesti huomattava on selonteko Ranskan vallankumouksen merkityksestä yhteiskuntataloudellisena mullistuksena, — porvariston luokkavallan pystyttäminen varallisuudesta riippuvain etuoikeuksien kautta, sekä nykyajan köyhälistöliikkeen herääminen olevien olojen välttämättömänä seurauksena. Sitte tekee Lassalle selvää köyhälistön vapausliikkeen johtavasta aatteesta, työväenaatteesta, jonka toteuttamisen tärkeimmäksi keinoksi hän esittää yleisen äänioikeuden, panee erityistä painoa tuon aatteen siveelliseen ylevyyteen, joka johtuu köyhälistön etujen sopusoinnusta koko ihmiskunnan menestyksen ja edistyksen kanssa, ja lopuksi osottaa, kuinka työväen-aatteen valossa valtiokin vasta saa todellisen korkean tarko-

tusperänsä, kohoten nykyisestä halvasta asemastaan yksityisen vapauden ja yksityisomaisuuden varrijana kaiken yhteishyvän toteuttajaksi.

Seuraavat kaksi esitelmiä, *Sidney Webb'in* »Sosialismin historiallinen pohja» ja *Stewart Headlam'in* »Kristillinen sosialismi», ovat molemmat jokseenkin vähäarvoisia ja tarjoavat arvostelulle monta heikkoa kohtaa. Eritoten olisi edellisen johdosta paljonkin huomauttamista. Sen kirjottaja näet käsittää, että »mielten vähitellen tapahtuva kääntyminen» on suurikin tekijä sosialisessa uudistuksessa, myös, että »socialistit voivat — — täydelleen toimia yhdessä radikalien kanssa valtioliikessään menettelyssään», vielä että se nykyajan elämän eri puolien lisääntyvä socialiseerautuminen, miltä varsinkin viimeisen puolen vuosisadan kuluessa on tapahtunut, on kaikki ollut ilahuttavaa »socialismin» edistymistä, y. m. minkä jo pintapuolisinkin tarkastelu tieteelliselle pohjalle perustuvan socialismin kanssa osottaa vääräksi. Loppupuolella missä puhutaan yhteiskunnan käsitteestä ja merkityksestä (ss. 88-91), kirjoitus sentään aikalailla paranee. — Headlam (suomentajan antaman tiedon mukaan erään Lontoossa olevan korkeakirkollisen seuran jäsen) koettaa taas osottaa, että socialismi on täydellisesti sopuoinnussa kristinopin periaatteiden kanssa, mutta kirjoittajan oma

pelkkää lähimmäisrakkautta neuvova elämäkäsitys, jonka kristillisyyttä en suinkaan epäile, viittaa mielestäni paremmin tavalliseen tunteelliseen filantropiaan, ihmisystävyyteen, kuin socialistiseen maailmankatsomukseen. — Saattaa kyllä olla, että tuollaiset kirjoitukset ovat Englannin nykyiselle socialistiselle kirjallisuudelle luonteenomaisia, mutta arvokkaampia-kin olisi sieltä mahdollisesti voinut löytää.

Karl Kautsky, puhtaan marxilaisuuden nykyään etevin teoreetikko, on tässä teoksessa edustettuna arvonsa-mukaisella laajemmalla kirjoituksella, jossa perusteellisesti selvitetään yhtä Marxin opin pääkohdista, luokkataistelulukusymystä. Ensin tehdään selvää luokan ja luokkataistelun käsitteistä, sitte erityisesti köyhälistön luokka-asemasta, joka »pakottaa sen (köyhälistön) laajentamaan taistelun oman luokkansa nylkemistä ja sortamista vastaan taisteluksi kaikkea riistoa ja sortoa vastaan ja muodostamaan taistelun luokkaetujen sa puolesta taisteluksi kaikkien vapauden ja oikeuden puolustamiseksi». Lopuksi kuvaa Kautsky suurin piirtein ne eri socialiset ihanteet, feodalis-agrarisen, porvarillis-kapitalistisen sekä socialistisen ihannejärjestelmän, jotka uudemman historian luokkataistelussa ovat päätarkotusperinä esiintyneet, ja osottaa, että yksin viimeksimainittu ihanne, joka myöskin viimeisenä noista kolmesta

on yhteiskunnallisella kehityslinjalla seuraava, voi sovittaa puolestaan taistelevan kansanluokan luokkaedun ja koko yhteiskunnan yhteisedun. Uskomme, että tämä kirjoitus on suuresti hälventävä niitä ennakkoluuloisia ja nurinkurisia käsityksiä, mitkä meillä vielä yleinen mielipide liittää luokkataistelun käsitteeseen.

Seuraava esitelmä koskee naiskysymystä. Sen kirjottaja on *Clara Zetkin*, yksi aikamme proletarisen naisliikkeen nerokkaimpia edustajia. Hänen tähän otettu esityksensä on vallan erinomainen, ja antaisi yksinään aihetta laajaankin selontekoon, joka minun kuitenkin täytyy jättää jollekin asiaan perehtyneemmälle kynälle. En voi sentään olla huomauttamatta, kuinka selvästi siinä on saatu kuvatuksi nykyajan naisliikkeen perimmäiset syyt, sen eri muunnokset ja eritoten eroavaisuudet porvarillisen ja proletarisen naisliikkeen luonteessa ja tarkotusperissä. Ja kuinka vakuuttava, mukaansa-tempaava on esitys »naiskysymyksen» ratkaisusta sosialismin kautta. Muuten olen sitä mieltä että tämä esitelmä ansaitsisi hyvin tulla ylipainoksena levitetyksi.

August Bebelin tunnettu esitelmä »Ylioppilaat ja sosialismi» on myöskin otettu tähän teokseen. Siinä selittää Saksan sosialidemokratian kokenein ja taitavin puoluejohtaja ylioppilaille sosialismin historiallisia edellytyksiä ja perusoppeja, koettaen mahdollisuuden mukaan aina asettua heidän kannalleen. *Bebelin* esitelmässä on varmaan meidänkin ylioppilaillemme paljon uutta ja huomattavaa, sillä emme rohkene uskoa, että noita asioita meillä ylioppilaspiireissä vielä yleisemmin tunnettaisiin. — Viimesenä on *K. E. Schmidt'in* esitys sosialismista ja taiteesta, selvä ja vakuuttava sekin, vaikka ei suinkaan käsiteltyä aihetta tyhjentävä. Paljon riidan alaisena olleen kysymyksen taiteen »hyödyllisyydestä» sivuuttaa *Schmidt* jokseenkin kevyesti. —

Teos on omistettu »Suomen varttuneelle nuorisolle», jolle mekin sitä tahdomme erityisellä lämmöllä suosittaa. Ikävä vaan, että kirjassa on kielivirheitä paljon ja painovirheitä suunnattomasti.

O. W. K.

SOSIALISTINEN AIKAKAUSLEHTI

joka täten tarjotaan tilattavaksi, tulee käsittelemään etupäässä yhteiskunnallisia kysymyksiä sosialismin kannalta. Erityisesti aiomme seurata sekä ulkomaista että kotimaista sosialistista kirjallisuutta. — Lehteämme ovat luvanneet kirjoituksillaan avustaa useat tunnetut työväenasian ajajat.

»Sosialistinen aikakauslehti» ilmestyy 2 kertaa kuukaudessa 24-sivuisena, ja saa sitä tilata Työmies-lehden konttorista, Akateemisesta kirjakaupasta, Minervasta, Martin & Mäkelän kirjakaupasta, Laurentin Sanomalehtimyymästä sekä kaikista maamme postikonttoreista ja lehden asiamiehiltä.

TILAUSHINTA ON :

koko vuodelta ..... 4 : —
puolelta » ..... 2 : —
kuukaudelta ..... — : 50

Toimitus.

Toimituksen osoite Helsinki, Merik. 13. Konttori: Saariniemenk. 6.

HUOM! Kun tämän numeron ensi arkki jo oli painettu, saimme lehdelle ilmestymisluvan, joten jo kansilehteen olemme voineet merkitä sen N:o 3:ksi, joka se tänä vuonna ilmestyneistä numeroista on. Samalla pyydämme huomauttaa, että lehtemme tästä lähin ilmestyy säännöllisesti joka kuun 1:nä ja 15:nä päivänä.

HINTA 25 PENNIÄ.